

BÁCSMEGYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPESTEN, Teréz-körút 2.

Fiókiadóhivatalok: Zomborban: Gombos E. Berta dohánytözsdejében, Ujvidéken: Schäffer Péter könyvkereskedéseiben, Szabadkán: Braun Adolf nyomdájában, Bács-Almásán: Rosenberg A. cégnél.

Lapvezér:

LATINOVITS PÁL.

Felelős szerkesztő:

PÉTER LAJOS

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 12 k. — Fél évre 6 k. — Negyed évre 3 k.
Tanítókknak, aljegyzőknek, irnokoknak, földműveseknek és szerényebb javadalmazásu hivatalnokoknak évi 8 kor., félévre 4 kor., negyedévre 2 kor.

Megjelenik minden pénteken.

A kultura ünnepe.

— Saját tudósítónktól. —

Bács, 1908. június 10.

A történelmi vonatkozások, politikai, harcászati és kultureseményekben gazdag Bács városában, vármegye egykori virágzó emporiumában, a fejedelmek és királyi méltóságok hajdani kedvelt helyén nagy, szép, lélekemelő ünnepély folyt le pünkösöd másodnapján. A Bács-Bodrogmegyei Irodalmi Társaság rendezte. Kilencedik felolvasó s egyuttal első vándorgyűlése volt.

Evetovits János bácsi plébános, a történelmi tudományok jeles bajnoka készítette elő a talajt s keltette fel a város és környéke intelligenciájának figyelmét. Segítő-társa volt nemes munkájában Tripolszky Béla községi jegyző.

A társaságnak a gyűlésre érkezett tagjait Evetovits plébános villásreggelire hívta meg. Majd látogatást tettek dr. Hannig Györgyné urnónél, a népszerű írónénél.

Tizenegy óraker a városháza emeleti nagytermében gyülekezés volt. A termet zsufoltság töltötte meg a közönség; sőt a mellékhelyiségek is megteltek.

Tripolszky Béla jegyző a község nevében szép szavakkal üdvözölte a Társaság elnökét, Vértesi Károlyt, aki eme magvas, lelkes beszéddel nyitotta meg az ülést:

Vértesi Károly: Igen tisztelt érdeklődő közönség! Hölgyek! Urak!

A Bács-Bodrogmegyei Irodalmi Társaság kilencedik felolvasó s egyuttal az első vándorgyűlést van szerencsém megnyitni.

Örülök, hogy azt itt tehetem Bácsban, melytől vármegyénk a neve nyerte, vármegyére kiható Irodalmi Társaságunk részben címét vette.

A talaj tehát, melyen állunk történelmi nevezetességű multtal bir. Hajdan érsekterjesztették itt a magyar közművelődést, ispánok intézték e helyről a közigazgatást, országgyűlést is tartott a magyar király a mohácsi vétség megelőző éveiben. Sokról, sokat beszélhetnek a romfalak s az irodalom, sokféle ágával terjedvén multa, jelenre jövőre, Bácsról szépen szól. (Tetszés.)

Mi a jelent öleljük fel, mikor a jövőnek dolgozunk. Terjesztjük a zengzetes magyar nyelvet szóval és írásban, emelni iparkodunk vármegyénkben a szellemi életet, elősegíteni akarjuk a nemzeti közművelődést, működésünket a magyar társasélet fejlesztésére is irányítjuk. Ez a mi célunk igen tisztelt hölgyeim és uraim, ez a mi feladatunk, hogy úgy mondjam: evangéliumunk, melyet hirdetünk, alapszabályunk szerint követünk.

Tesszük mindezt tehetségünk szerint anélkül, hogy tudós társaságnak, kiválóságának akarnánk látszani. Tüzes nyelven csak az apostolok szólhattak, mikor pünkösöd napján rájuk szállt. De minden ember munkálhatja a haza javát szóban, írásban, különféle módon teheti azt, ha igaz hazafi és magát a munkában csekélynek nem tartja.

A Bács-Bodrogmegyei Irodalmi Társaságnak nagy öröme van az, hogy itt, úgy mint otthon megértik és sűrűn látogatják a felolvasó üléseit. Az Irodalmi Társaság népszerűvé talán éppen azért vált, mert hatást nem vadászott. (Ugy van!)

Az irodalom és a sajtó uralják ma az

egész világot, teremtik a helyzetet, irányítják a jövőnek kialakulását, jól tudjuk. Tágas a tér, mégis olyan gyakori az eltévedés, szembeszállás éppen a sajtóban. Helyes irányt követni, az emberiség művelődését előmozdítani, tökéletesedését előidézni irodalomban és sajtóban, ez a fődolog. A kicsi mustármagból kinőtt terebélyes fát is nyelni kell, irtani a gyomot, hogy a hasznos növény el ne fulladjon. Az Irodalmi Társaság részben már azáltal is célját éri, ha működésével a magyar irodalom művelésére, pártolására megnyeri a lelkeket, most pünkösöd táján úgy is fogékonyabbak ezek az ige befogadására. (Tetszés.)

Szóval az együtt érző és gondolkozó emberek között kevés szó kell ahhoz, hogy egymást megértsék. Mi, igen tisztelt hölgyeim és uraim úgy látom már akkor értettük meg egymást, mikor ide elindultunk.

Az Irodalmi társaságnak vágya, minél szorosabbra fűzni ezt a szellemi köteléket, azért örömmel nyitom meg a felolvasó ülést Bácsban. (Lelkes eljenzés.)

Ezután dr. Hannig Györgyné rendes tag lépett az emelvényre. »A modell« című kedves tárgyú novelláját olvasta föl. Zajos tapsot aratott, ami, hogy őszinték legyünk, az elbájoló kedvességű, szép asszonynak is szólt.

Latinovits Stanci költő, választmányi tag olvasott fel azután néhányat a szép költeményeiből. Eltelt maga is érzéssel s ragadta magával a sziveket. Többen könnyeztek a költemények drámai tartalmának és az érdelemtelte előadásnak hatása alatt.

Evetovits János, Bács nagygeszü plébánosa »A bácsi főispánok székfoglalása a

Vergődés.

A »Bácsmege« számára írta:

Dr. Hannig Györgyné.

Midőn az éj szétterjeszti fekete leplét s beáll a sötétség, megjelenj te nekem hófehér asszonykám. Eljősz számonkérni elrabolt ifjúságot, korai hervadásodat. Az álom karjaiban pihen minden, még a természet is alszik. Nem dalol a csicsérgő kis madár; csak én virasztok.

Felkeresem szobárcskádat, mely érintetlenül áll mióta elköltöztél belőle. Oly elhagyatott, mint egy árva madárfészek. Minden úgy áll benne mint akkor, midőn még te laktad hófehér virágszál. Fehér, lenge pongyolád ott függ szokott helyén s szinte várja, hogy befedje termetedet. Egy félig kész munka hever asztalkádon, zöld mezőben fehér liliomszálát himeztél. Magad is ilyen fehér liliom valál. A virágtartóban pár szál hervadt virág, elszállt már illatuk, úgy amint elrepült a te hófehér lelked. Ágyad előtt imazsámolyod, nyitott imakönyv rajta, nem merem kézbe venni, tudom minden betűje vádlólag kiáltana reám: „Lásd, utoljára is érted imádkozott.“ Itt a kis szobában, melyben minden reád emlékezett, átélem újra azt a borzalmas éjszakát, amely elhervasztott édes, kis hófehér asszonykám.

Mulattam azon az éjjel vig cimborák között, a bor mámore erőt vett rajtam s hitelt adtam annak a csuf rágalomnak, mire jóakarólag figyelmeztettek. Mint örült rohantam haza, egyenesen a te szentélyednek, a te hófehérségednek.

Ébren voltál, imádkoztál. Angyalokkal társalogtál, hisz angyal voltál magad is. Szemedbe vágtam a rágalmazók szavát s midőn esküre emeltem fel áldott kezedet, vadul ragadtam meg s így kiáltám: „Ne hívd hamis eskünél tanúzásra az igazságos Istent!“ Aztán ott hagytalak. Még

hallottam a zuhanást, amely alélságod következménye volt, de mit bántam én, mi történt veled, mikor becsületemet féltettem. Rettenetes éjszaka volt, most is csodálom, hogy meg nem örültem. Nem, az igazságos Isten mást akart. Meg kell szenvednem bűnömért sok-sok álmatlan éjszakán, midőn te eljősz hozzám hófehér, kicsi kis asszonykám, hogy számadásra kérj.

Reggel, a korai órákban elhagytam szobámat, hogy a hős levegőn kissé lehűtsem forró, lázas homlokomat. Gyermekkori dadáddal találkoztam, jeget vitt szobádba, belülről öreg háziorvosunk szavát hallottam. Egy ideig tétován álltam; át akartam lépni küszöbödöt, hol szenvedtél, de nem engedte még sem a becsület.

Ajtó nyílt, az orvos lépett hozzám, csak ennyit kérdezett: „Megengedi uram, hogy nejéhez lelkész hívassunk?“ Magam sem tudom, mit feleltem rája, de a lelkész félóra mulva megjelent.

Öreg orvosunkkal együtt ő keresett fel a kertben, kértek, hogy jőjjen be hozzád, bucsuzni akarsz.

Vonakodtam eleinte, de aztán mégis mentem, hisz a haldoklók kérését teljesíteni kötelesség. Te pedig haldoklottál, az öreg orvos azt mondta, megöl a szived, pedig az én szavaim öltek meg, jól tudom. Édes anyád szivbajos volt s már gyermekkorodban te is az voltál, azért nem akart férjhez adni özvegy édes anyád. De én ígértem, hogy vigyázok rád, szélről is megóvlak, rossz szót soh' sem hallasz, elhárítok mindent az utadból, ami felizgathat. Nem-e az én szavaim öltek hát meg, nem-e az én kemény szavaim?

Átléptem a te hófehér szobádat. Ott pihentél te tiszta liliomszál, arcod fehérebb volt csipkés vánkodosznál. Hát még a lelked milyen lehetett?! Felém nyujtottad parányi kezedet s én térdre borultam előtted, mert éreztem, hogy szent

előtt csak térdelni lehet. Szemeid tiszta sugara megsugta, hogy csak rágalom a vád, amivel illettelek.

— Bocsáss meg édes — te kértél engem, oh pedig nekem kellett volna könyörögnöm. „Bocsáss meg, hogy őszinte az életemben csak egyszer nem valék, hogy nem tartam fel néked mindjárt annak a nevé, akinek a szerelmét meghallgatni nem akartam, akit elűztem a közelemből. Azt ígérte, megboszul s a boszu műve sikerült. Az mondta, más se fog szeretni, ha ő nem szerethet s lásd többé te sem fogsz szeretni. Az én ifjúságom oda van s a te boldogságod, mert úgy szeretni téged nem fog tudni senki, ahogy én szerettelek.

Mond, ki volt az álnok, aki szét dulta azt a fészket, amely eddig csak boldogsággal volt telve. Mondd a nevé! Száz halállal haljon érte! — kiáltám vadul.

Te szeliden mosolyogtál. Nem volt az már földi mosoly. Ajjad mint a lehelet sugta még e pár szót: „Ahová én megyek, ott nem ismernek boszút, csak a megbocsájtást. Ne büntess senkit.“ Rám néztél. Szép lelked elrepült.

Eltemettünk. Betakartunk hófehér virágokkal. S a világ tovább forog, az emberek azóta is csak küzdenek az életért s én most sem tudom, kit kell számon kérnem a boszuért; hisz angyali lelked megbocsájtást hirdetett.

De én nem tudok megpihenni, nem találok nyugtot, különösen midőn az éj szétterjeszti fekete szárnyait s beáll a sötétség. Midőn minden az álom karjaiban pihen, még a természet is alszik, nem dalol a csicsérgő kis madár, te megjelenj nekem hófehér asszonykám. Eljősz számonkérni elrabolt ifjúságot, korai hervadásodat.

török hódoltság után című történelmi vonatkozásokban gazdag felolvasást tartott, melyet visszafojtott lélegzettel hallgatott a közönség, a végén pedig percekig tartó tapssal jutalmazta.

Latinovits Stanci dr. *Pataj* Sándor verseiből olvasott föl néhányat.

Majd a kalocsai érsek üdvözlését határozták el. A következő sürgőnyt menesztették hozzá:

Nagyméltóságú

Városvy Gyula dr. érsek urnak

Kalocsa.

A Bács-Bodrogmegyei Irodalmi Társaság első vándorgyűlését tartja ma Bácsban. A felolvasó ülésből tiszteletteljesen üdvözljük nagyméltóságodat, társaságunk tiszteletbeli tagját.

Vértesi Elnök, Latinovits vál. tag, Evetovits vál. tag, dr. Hannig Györgyné r. tag.

Ezután **Eördögh Elemér** bácsujfalusi plébános, a kitűnő egyházsónok eme szép, tartalmas beszéddel köszönte meg a Társaságnak a vándorgyűlés tartását.

Eördögh Elemér: Nagyságos elnök ur! Egy káprázatosan szép és valóban élvezetes irodalmi esemény határmegyénél nekem jutott a megtisztelő feladat Bács és szomszéd községeinek mélyes háláját és forró köszönetét kifejezni abból az alkalomból, hogy a Bács-Bodrogmegyei Irodalmi Társaság első vándorgyűlését *mindünk tartotta* s ezzel nemcsak egy feledhetetlen óra emlékeivel ajándékozott meg bennünket, hanem valóban megbecsülhetetlen kulturális missiót is teljesített ezen tulsúlyban nemzetiséglakta vidéken. Kegyeskedjék nagyságos elnök ur a nagyérdemű Irodalmi Társaság előtt tolmácsolni, hogy a mi a harmat a tikkadt földnek, a mi egy áldásos nyári eső volna most e leperzselt szomorú vidéknek, az volt és az lesz a mai vándorgyűlésnek legértékesebb gyümölcse az együttérzők e nagyszámú hallgató seregében; kegyeskedjék nagyságos elnök ur azt is hangsúlyozni, hogy ragyogó történelmi multjánál és a mult édes-bus emlékeinek ezer szálaival átszőtt traditiójánál fogva sem hivatottabb sem alkalmasabb, sem méltóságosabb helyet nem találhatott volt a Bács-Bodrogmegyei Irodalmi Társaság első vándorgyűlésének megtartására, mint ép Bács városát, mely éppen ezen szellemnél és gondolkodásnál fogva viszonzásul azt kívánja: lobogtassa a kigöngyölt zászlót fenn, diadalmasan az irodalmi társulat továbbra is, folytassa vándorgyűléseivel diadalutját városról-városra, faluról-falura élesztve, lángragyulasztva és folyton táplálva e vármegye soknyelvű népében az édes hazának mélyes szeretőjét. Isten fizesse meg ezerszeresen nagyságos elnök ur és az Irodalmi Társaság fáradozásait. (Meg-megújuló lelkes éljenzés.)

Vége **Vértesi Károly** elnök a nagyszámú közönség érdeklődését és a felolvasó ülés látogatását megköszönve, az ülést, a közönség lelkes éljenei közt, bezárta.

A Társaság tagjai ezután **Tripolszky** jegyző lakására mentek s megköszönték neki fáradozását.

Két óraker a Szarvas-hoz címzett vendéglő nagytermében társas ebéd volt. Betelt a tágas helyiség résztvevőkkel, hölgyek nagy számmal. A terem kivirágzott.

Az Oswald vendéglős által felszolgált izletes magyaros ebéd alatt sok szép felkösztető hangzott el. Első emelkedett szölgásra **Evetovics**. Lendületes szavakkal örömeinek adott kifejezést s éltette az Irodalmi Társaságot.

Vértesi elnök köszönte meg azt hosszabb beszéddel melynek végén visszaköszönte az érdemes főrendezőre **Evetovitsra**, akit a siker oroszlánrésze illet meg.

Eördögh Elemér köszönte fel ezután **Vértesi** elnököt. Költői szárnyalású beszéde így szól:

Eördögh Elemér: Vértesi Károly elnök ur Ö nagyságának előbb hangoztatott mély értelmű szavai után, nekem vajmi kevés mondanivalóm maradt.

A régmúlt időkben egy nemzetnek halma és félelmes tekintélye csupán feyverétől, anyagi erejétől s azon harcrakész, szilaj szellemtől függött, melylyel elleneivel — haláltmegvetve — szembeszállt.

S hogy e hon — sem hajolva, sem megtörve, annyi vihar, vész és vérvetés dacára is fennáll, — minden szónál értelmesebben és hangosabban bizonyítja, hogy e nemzet — melyre e határok megőrzése mint a kereszténység védfala bizatott, — ezen hadierényekben nem volt hiányában.

De az idők nagyot változtak, s ki azon irányt, melyben korunk gőzerővel halad, megfigyeli, — kell, hogy beismerje, hogy ma már nemcsak hadikészség — erély — és képesség, de még maga azon férfias szilárdság — melylyel a nép fajához és függetlenségéhez ragaszkodik — sem elégségesek többé egy nemzet fenmaradásához. (Tetszés.)

Napjainkban az idő rohanva emelkedő dagályának csak az a nemzet állhat ellen, — *mely műveltség, tudomány és irodalom tekintetében is magasabban áll.* (Tetszés.) és csak, — ha ezen hittől áthatva — arra törekszünk, hogy e nagymultu nemzet Európa legműveltebb népeivel ne csak egy színvonalra emeltessek, hanem — ha lehetőség volna — őket még meg is előzze, — csakis akkor teljesítjük őseinktől öröklött kötelességünket, mely most is mint mindig — *csak az:* hogy a magyar magához méltó helyet foglaljon el! . . .

Ugy érzem — nem csalódom, — midőn leszögezem a tényt, — hogy a Bács-Bodrogmegyei Irodalmi Társaság e célból létesült s ezen ideális cél szolgálatjában áll . . .

S midőn abban a félelmes, nagy harcban, mely az örök Igazság és Leviáthán között folyik, látom, hogy e nagyérdemű Társaság elnöki székében egy oly férfiú ül, ki megtalálta már azt a jegecesedési pontot, megtalálta azt a talizmánt, mely az alapjában felzaklatott és szétszórt társadalmat, mely a széthullott kévüket egybekötöni, egy nemes, egy magasztos erőben egyesíteni tudná, — mert nemcsak munkáiban, de egész életével is igazolja azt az örök igazságot, hogy ma már a lét és nem lét kérdése ismét csak oda terelhető vissza, a honnan már oly sokszor kiindult: *visszatérni a kereszténység nagy elveihez*, melyek egyedül képesek még a társadalmat a teljes feloszlástól megmenteni, — engedjék meg — hölgyeim és uraim, hogy poharat emeljek erre a férfura egy becsülettel eltöltött és érdemekben oly gazdag életnek zenithjén s midőn boldognak vallok azt az irodalmi társulatot, melynek napjait szenteli s melynek körében most — mint az érett kalász, termékeinek terhe alatt szint' meghajolva áll, — szivemből kívánom, legyen még sokáig hangos és bátor szöszölgője azoknak az örök igazságoknak, melyek szívet eltöltik, az együttérzőknek hozsannája és tapsai kísérik utjában! . . . Isten éltesse! . . . (Hosszantartó, lelkes éljenzés és taps.)

Az éljenzés elcsillapultával **Latinovits** Stanci költői szavakkal dr. Hannig Györgyné felolvasónőre emel poharat. (Nagy éljenzés.)

Vértesi Bács közönségét, azután **Hevesy** Ilka urhölgyet köszöntötte fel. **Tomcsányi** László pedig **Latinovits** Stancit éltette. Vége **Evetovits**, lelkes szavakkal a hölgyekre majd **Tripolszky** Béla munkatársára emel poharat. Szóval, az Irodalmi Társaság irodalmi ünnepén megoldódtak a nyelvek és pünkösdi tüzzel szóltak. Így lett a vándor gyűlés, fényes ünnep.

Az esti órákban, mikor a felkösztöntők tovább hangoztak, a lakmározó társaság egy része kocsikra ült s megtekintette a

hires, bácsi romokat. A történelmi nevezetességü helyen hosszabban időzött a társaság a szép romoknál, hol **Evetovics** szakavatottan magyarázott. A társaság arról beszélt azután, vajha találkoznék olyan nagylelkű, ki az érdekes romokat helyreigazítás, megerősítés által, az idő tovább romboló hatásáról megvédené! Arról is esett szó, hogy az Irodalmi Társaság kezdeményezően lépjen fel.

A Ferenciek ősrégi templomát és zárdaát tekintette meg ezután a társaság s a refectoriumban, hol a zárdafőnök vendégszerető marasztalására talált. **Vértesi** poháremeléssel, szívélyes szavakkal köszönte meg itt is a szíves fogadást.

Dr. **Hannigné** náluk bucsuzáskor, könyvével az »Életből« című elbeszéléseinek a gyűjteményes kötetével ajándékozta meg a társaságot.

Mindezekből az a tanulság, hogy néhány lelkes ember, milyen emlékezetes irodalmi ünnepélyt teremtettek s a Bácsban elért nagy siker után, mennyire volna kívánatos az, hogy az Irodalmi Társaság vándorgyűlései minél többször ismétlődjenek meg a vármegye városaiban és nagyközségeiben, melyeknek a vezető férfaitól kell várni a kezdeményezést.

— **A karlócai metropolita szerzetesei** röpiratot bocsájtottak ki, melyben erőteljesen tiltakoznak a kongresszusi választmány reájuk vonatkozó sérelmes határozatainak jóváhagyása ellen. Óriási érvhalmazzal bizonyítják igazukat. Bizonyító adataikat ezzel az éles kommentárral vezetik be:

»Gyalázatos módon lettünk megcsalva s ily módon válhatott egy csalásban fogamzott javaslat törvénynyé. A midőn a kongresszus ezen eljárása köztudomásúvá vált, ezen javaslat ellen tiltakozást nyújtott be úgy az érsek-patriarcha, mint a püspöki kar, valamint mi is, a kik legközelebb vagyunk érdekelve, a m. kir. kormányánál, azon hitben, hogy három ily hatalmas tényezőnek érelyes tiltakozása folytán Ófelsége a szervezetet nem erősítheti meg, mert az által megsértené a püspöki karnak ősi és kanoni jogon alapuló előjogait, de megsértené a szerzeteseknek évszázadokon át gyakorolt és élvezett háborítlan birtoklási jogát is, mely jogokat ezen javaslat teljesen megsemmisíti és elkobozza. Ezen alapos és ingatlan reményünk azonban, nem vált be, mert ezen, ily hallatlan törvénytelenességgel megalkotott törvényjavaslat megnyerte Ófelsége legfelsőbb jóváhagyását, mely körülmény, ismerve szeretett királyunk igazságszeretetét és atyai gondoskodását országa összes népeivel szemben, azon jogos feltevésre készlet bennünket, hogy az ezen javaslat ellen emelt kifogásokat és tiltakozásokat a magyar kir. kormány egyáltalán nem is terjesztette Ófelsége elé, hanem a dolgot valószerűleg úgy tüntette fel, hogy e javaslat az összes hivatott és érdekelt tényezők együttes akaratának megnyilatkozása, mely a törvényesen egybehívott kongresszuson nyert kifejezést, s mely ellen senki kifogással nem élt. Ez az első eset, mióta 1690. évben Csarnojevics patriarka alatt e hazába bevándoroltunk, hogy egy ily fontos és nagy horderejű törvényjavaslat a püspöki kar hozzájárulása és beleegyezése nélkül törvényerőre emelkedett! E feltevésünket indokolja ama körülmény, hogy Ófelsége a patriarcha ellen ugyanezen kongresszuson hozott határozatot még 1907. február 18-án megsemmisítette, de ezen legfelsőbb elhatározás kihirdetése is addig vesztegelt a kormányánál, a míg az ő-eg ur meg nem halt, s így nem érhetette meg a koronás királya által neki szolgáltatott fényes elégtételt!

Csak így érthetjük, csak így foghatjuk fel, hogy szeretett jó királyunk, a gondos és igazságos uralkodó megerősíthette e javaslatot, megfosztva ez által ép azon rendet összes vagyonától, mely rendet e vagyon háborítlan birtokában ép az Ó dicső ősei és elődei erősítették meg!

Befejezett tényre állunk szemben. Ezen tényre szemben »a babyloni vizeken való sírás« sem nem változtathat, sem nem segíthet. De senki sem vitázhatja el tőlünk azt a jogot, senki sem vádolhat bennünket tiszteletlenséggel. Ófel-sége iránt, ha megesszük észrevételeinket e törvényre, s ezen észrevételeket nyilvánosságra hozzuk, hogy beigazoljuk, mily nagy, mily meg nem érdemelt igazságtalanság történt velünk.»

Tanítók gyűlése Baján.

— Saját tudósítónktól. —

Baja, 1908. június 11-én.

F. hó 9-én tartotta a *Bajavidéki Tanítóegyesület* rendes évi közgyűlését. Tanítótestületi gyűlésről lévén szó, eszembe jut egyik nagyevű kultuszminiszterünk nyilatkozata, melyet ilyenmü egyesületekről tett.

A »budai tanítóegylet« 1872-ben testületileg tisztelt dr. Pauler Tivadar akkori vallás és közoktatásügyi miniszternél, ki a küldöttséget szívesen fogadta s e szavakkal köszönte meg az ovációt:

»A tanítóegyleteknek én mindig nagy fontosságot tulajdonítottam és azok működését a nevelésügy felvirágoztatására nagy horderejűnek tartom, mert azokban szakfériak cserélik ki egymással véleményeiket, mi lehetségessé teszi, hogy tanügyi kérdések behatóan tanulmányoztassanak. Minden jó, mi eddig létesült, nagyrészen az egyesületek működésének eredménye, mivel egyesek nézetei e tömeges hozzájárulás által sikerre vezetnek.«

Épen azért mindig örömmel s biztató reménnyel látom egyeseregleni a tanítótestületek tagjait.

Ünnepszamba veszem a gyűlés napját s ünnepnek kell lennie, a tanultság, a munka, az önbecsülés s hivatásszeretet méltóságos, felmagasztaló ünnepnapjának!

S ha a tanítóegyesületek derekas munkát végeznek az egész vonalon, különösebb dicséret mégis épen a bajavidéki tanítóegyesületet illeti e téren.

Magas színvonalu vita, élénk, pezsgő debatte s a mi fő, alapos készütség, buzgó lelkesedés s fáradhatlan érdeklődés jellemzi nagygyűlését mindig. Mintha a nagy *Kubinszky* istenáldott lelkesedése, buzgósága ihletné még most is évről-évre azokat a népnevelőket, kik az ő nagy művét az általa hasított mesgyn vizik, fejlesztik tovább a pedagógiai tökéletesség felé.

Guizot, a jeles francia publicista és tanfériu a tanítótól emelkedett lelket kíván, ki bár a polgári társadalomban sok embernél alantabb áll, de azért nem rabszolgája senkinek.

Emelkedett lélek! Lelekedés! Idealismus! Hol szerezhetné ezt meg inkább, mint a tanítóegyesületek gyűlésein!

Munkájának, szorgalmának gyümölcsseit itt mutathatja be; önállóságát, készütségét s rátermettségét itt nyilváníthatja legjobban. S ha látja, mily nemes a verseny, a vitatételek tárgyalásánál mint ül ki a büszkeség tüze a védő arcára, mily jóleső jutalom sokak elismerése, — kell, hogy lelkesüljön, új buzgóságra kapjon s ismétlegesse férfiasan, igazán: Most már csak még jobban, szívesebben fogok dolgozni!

Ugy látszik, a legtöbb tantestületi tag, már is megfogadta ezt, mert derűs, vidám arccal a jól teljesített kötelesség tudatában siettek összegyűlni az Isten házában, hogy a fölvilágosító Szentlélek a bölcsesség ajándékát áraszsa le rájuk.

A szentmisét *Szalai* Károly s. lelkész mutatta be a jószágos Istennek az Ur megszentelt oltárán.

Mikor így az áhitatos imából is üdülést, fölemelő segítséget nyertek, az új belvárosi iskola tornateremben lassankint megtelt minden helye. Akit halaszthatatlan teendő, vagy betegség vissza nem tartott, megjelent mind.

S az a jószágos, nyájas tekintetű főpap elégedett örömtől sugárzó arccal pillantja végig a derék munkás sereget.

Még meg is szólítja őket.

Beszélni kezd.

Hallottatok már szónoki beszédet? Leleket, felemelőt, bátorítót, szívből fakadót?

Beszédet, melyben hitéért, hazájáért, hivatásáért lángoló lélek beleéget a hallgatóság szívébe is? Mely lebilincsel, meglátható véredest s arcodba a bámulat a ragaszkodás, a viszonzószereget pirját csálja?

Ha nem hallottát, ide jöjj! A mi elnökünk ajkát az ész vezérli, az erő eleveníti s a szív szerete édesíti meg. *Vojnich* Dániel apát-plébános, egyesületi elnök mai megnyitójában az anyaszentegyház ragaszkodó, sirig hú fiának vallja

magát, mikor a Szentséges Atya örömteljes jubileumára emlékeztetve kezdi meg beszédjét.

Szavai nyomán zajos tetszés riadt fel a hallgatóság ajkán szinte látszott rajtuk a lelkesedés pirja, mely új erőre s buzgóságra hajtja őket. Oh bár soh'se felednék el, a mit a németek egy kiváló koszorusa mond:

»Zum Ziel empor!

Für keinen steht der Kranz bereitet,

Der nicht im Guten vorwärts schreitet,

Empor den steilen Weg, empor!

Am Gipfel glänzt das Himmelsthor!«

Utána fiui hódolattal a főpártfogót üdvözi a gyűlés. Az elnöki megnyitó hatása alatt szeretettel telve el az anyaszentegyház pásztorai iránt lelkesedve biztosítja ragaszkodásáról, törhetetlen hűségéről.

Ember Károly lovagot, ki a hazai tanügyekben oly istenáldott tehetséggel, lelkesedéssel s eredményre munkálkodik az egyet tiszteletbeli tagjává választják meg.

Novoth István egyesületi titkár a nála már megszokott alaposággal, körültekintéssel s ügyességgel megszerkesztett jelentését olvassa fel. A kör életében nem volt mozzanat, a tanügyi fejlődésben nem volt oly vívmány, mely elkerülte volna figyelmét. Örömmel említi s különösen hangsúlyozza az 1907. évi XXVII. törvénycikk jótékony hatását, mely egyebekben kívül abban is megnyilatkozik, hogy a tanítóság tekintélyét emeli; a tanítói nyugdíjtörvény tűrhető gondoskodást nyújt majd nehéz napjainkban; szól Apponyi egyéb népoktatási javaslatáról is, mikor zajos éljenzés zúg szerte a hallgatók ajkán. Jelentést tesz a pécsi gyűlésről s pár szóban elparentálja a különben is — mondhatni — halva született bácskai tanító egyesületet. Végül kitartásra, buzgó, lelkes munkára kéri fel kartársait.

A pompásan szerkesztett jelentés után *Éber* Sándor bajai tanítóképző intézeti rajztanár volt szíves előadást tartani: »A természet után való rajztanításról.« Érthető, ügyes kezelésben mutatja be, mint lehet a természet után való rajzolás könnyű szerrel elsajátítani. Előadása nagy tudást, szakképzettséget árult el. Mindvégig lankadatlan érdeklődéssel kísérték s bőséges tetszésnyilvánítással honorálták értékes és érdekes témáját.

A vitatételek következtek volna, de ezeket csupán a gyűlés vége felé tárgyalták.

Előbb az alapszabályokat mutatják be.

A sok huza-vona után végre jóváhagyott »Ujból módosított Alapszabályok« legszembezőkőbb alkotása: a kör szervezet.

Ugy látszik, *Novoth* Istvánnak 1902-ben napvilágot látott genialis reformtervezete adta az impulsust, hogy ez új szervezet beekelésével pezsgőbb, elevenebb, hatásosabb működést biztosítsanak a jóhírű tanító egyesületnek.

Nem lesz érdektelen a fentebb említett reformtervezet alapján felidézni az okokat, miket újításának igazolására maga az a képzett pedagógus felhoz.

»Az egységes, egy középponttal bíró eltagolás nélkül való szervezet nagy és közvetlen hatásos létesítésére egyáltalán nem alkalmas.

Egy középpontból már a földrajzi elhelyezés miatt sem lehet elég hatással befolyásolni a meszsebb fekvő területeket.

De sőt azt állítom, hogy osztatlan keretben a tömeg még ha akarna sem érvényülhet egyénileg. Avagy — kérdem — lehetségessé volna-e, hogy egy nagy tömeg 100—150 tagjával az osztatlan szervezet közös működési terén: a közgyűlésen egyenként vegyen részt a közös munkában? ...

Meg kell változtatni tehát a szervezet formáját: *körökre kell tagolni az egyesületet*, vagyis a vezető középpont mellé kisebb középpontokat kell létesíteni.

Az oszított szervezet azzal, hogy kisebb egységekre tagolja a tömeget, lehetővé teszi az egyén érvényrejutását; az egyén ugyanis oly tere helyezettik, ahol a számbeliség nem köti le erejét, ahol a tömeg nyomaszott, lenyűgöző sulyával nem nehezedik egyre-egyre.

A kör gyűlésben, mint szűkebb körben fejlődik ki a társulás legszentebb kapcsolata: a szeretet, ott mindenki gyámolítja a gyengét, bátorítja a félénket s így a kör gyűlés az ő lelkes munkakedvével nemcsak jó iskolája, de igazi meleg otthona is lehetne a fiatal tanító-nemzedéknek. S ez reá nézve annál nagyobb jelentőséggel bír, mert első kísérleteit, szárnypróbálgatásait olyan téren teheti, ahol minden tényező közreműködik arra, hogy otthonos mozgását biztosítsa.

Összefoglalva a kör gyűlések a következő eredményeket adják:

a) A körökben a közömbös egyén cselekvő ereje felszabadul és érvényesül.

b) Innen indul ki a testületi élet konszolidálása.

c) Az általános közömbösség fokozatos megdöntése.

d) és ezzel az egyesületi élet erkölcsi és szellemi szírtjének soha el nem ért magaslatra való emelése.

Igy aztán az alapszabályok 17. §-a értelmében a bajai, bácsalmási és regőcei espereskerületi tanítótanácsokmányok eddigi szervezeteiknek és munkarendjüknek kibővítésével bekapcsolódnak az egyesületbe.

18. §. Az espereskerületi tanítógyűléseket az illető kerületbe tartozó összes egyesületi tagok képezik.

A 19. §. alapján, mint hivatalos szervek az egyházmegyei utasítások szerint változatlanul megtartják eddigi szervezeteiket; mint az egyesület alkotó szervei pedig 1. tárgyalják a vitatételeket, a középponti bizottságtól áttett ügyekben első helyen határoznak, a kerületi elnök és jegyző által készített tételanyagból javaslatot alkotnak, — három éves megbízással 2 egyházi és 3 világi tagot küldenek a választmányba s ezeken kívül 1—1 pótagot választanak.

Ime ily körülmekintő figyelemmel, ily genialis módon igyekszik az egyesület azon, hogy a munkából mindegyik tagja kivehesse a maga részét s ha egykor a jól végzett kötelesség tudatában maga előtt látja egy nemzedék erkölcsös s hazafias nevelésében szerzett legnagyobb jutalmát, bátran elmondhatja majd:

»Exegi monumentum aere perennius — non omnis moriar.«

A tisztikar lemond, mire a választmány harmas jelölése alapján megválasztott:

Elnök: *Vojnich* Dániel, apát-plébános.

Másodelnök: *Hinger* Péter, kunbajai plébános.

Világi elnök: *Csapláros* János.

Titkár: *Novoth* István.

I. Jegyző: *Raich* István.

II. Jegyző: *Greiner* Gyula.

Pénztárnok: *Ujhelyi* Géza.

Ellenőr: *Würtz* Pál, hittanár.

Könyvtárnok: *Keller* János.

II. könyvtárnok: *Szélíg* Ferenc.

A bírálóbizottság elnöke: *Würtz* Pál.

Előadója: *Drégeli* Kálmán.

Közben az espereskerületek is megválasztják az alapszabály által előírt köri tisztikart.

Hinger Péter másodelnök, a pénzügyi bizottság ülése után pontos jelentést nyújt a pénztár állapotáról. Ó, akiről nemrég mondta egyik előkelő földink: »Soha pontosabb fizetőt nem láttam« bizonyos szomorúsággal jelenti a rengeteg hátralékot. 810 korona fekszik kint. Bizik abban, hogy az új alapszabály nyújtotta intézkedés meg fogja szüntetni ez áldatlan állapotot. A pénzügyi bizottság részéről ajánlja, hogy a a hátralékosok havi 2 koronás részletekben törlesszenek.

A jövő évi tételek kijelölése után *Greiner* Gyulának, a kör agilis, nagy képzettségű jegyző-jének indítványára határozatba ment, hogy a plébánosok kötelesek újra meg újra figyelmeztetni a helységükben működő tanítókat arra, hogy a gyűléseket ne csak szorgalmasan látogassák, de ott kitartsanak is. Lehetetlen állapot, hogy a tárgysorozat kimerítése előtt alig pár alak lézeng a teremben.

Elhatározzák egyben, hogy a gyűléseket a jövőben 9 órakor kezdik.

Igen szép volt a vitatétel megfajta is. »Az iskola nevelő hatásának akadályai« címen *Bugyáki* János, szorgalmas s bő tapasztalatokkal rendelkező dávodai tanító pompásan fejt meg a tételt. *Dr. Zgamá*-val polemizál hosszasan, de megvédi a tételt. Úgyes volt *Eifried* Ágost külföldi tanító delegata is.

Hasonló tetszéssel fogadták a második vitatételt is »A szótárogolás jelentősége és helyes módszeréről.« Előadója *Pajor* Jozefin bajai tanító, ki e kisebb kaliberű munkájával is szép tehetséget, buzgó lelkesedést s pedagógiai műveltséget árult el.

Meg is éljeneztek érte.

Tanulságos, fölemelő, biztató volt a gyűlés képe. Aki csak látta, elmondhatta bátran: »Non ho mai veduto niente che mi abbia fatto tanto piacere.«

De hogy e színvonalon maradjon, újra *Guizot* szavaival az idealizmust kell kivánni tőlük. Mert biz az élet irigy karja sok megpróbáltatást taszit elénk a lelkesedés, az eszménység útján! Az egyet nagyevű titkára így ír egy előbbi nagyszabásu dolgozatában:

»A fiatal tanító, ki idealizmusssal telve hagyja az intézet küszöbét, egyszerre lecsöppen az anyagi lét kellő közepébe. Hova-tovább aztán egyre fárasztóbb küzdelmeket kell folytatnia a megélhetéssel, mert az életfentartásra a család növekvő szükségleteivel és egyéb igényekkel szemben a tanítói fizetés kevésnek bizonyul. Ha még e mellett csapások is érik, akkor igazán betelt a sors mértéke és a szegény tanító csak úgy teng-leng a nyomoruságban.

Ezenközben idealizmusának fényes tollait lassankint elhullogatja. Lelekének aranyos himpora

lekopik, nemes zománcait befogja a rozsdá. Szám-
talan gondjai közepette eltompulnak lelke vágyai,
ellankad szellemének szárnyalása, az elcsüggedt
ember honnét merítsen akkora erőt, hogy szel-
lemileg fölszinen tarthassa magát? Ritkaság az!
S bámulatos lelki erő kívánatik ahhoz, hogy a
kenyerért való küzdelemben kifáradt embereggy-egy
pillanatra a tanulásban, önképzésben keressen lel-
kének nyugodalmát, a gyűlésben üdülést.

Akiben az élet keresztire feszítette a lelke-
sedést, akit állandóan a nélkülözés gondjai gyö-
törnek és fásulttá tesznek: vajjon mit hozhat az
magával a gyűlésbe? Érdeklődést? Vagy fásult
közömbösséget? Sine Cerete... friget Venus.

Éles elmével, bő tapasztalatokból leszűrt
tanulások! Most, hogy a »nemzet napszámosai«
nak helyzetét nagy kultuszminiszterünk humánus
törvénycikkelye jelentős módon javította, úgy
hiszük, hogy a lét kemény küzdelmét sikeres
harcra harcolják végig a népnevelők is. S ha
sorsuk jobbra fordultával most már az önképzés
palmát hozó arenája csak még inkább megnyitja
kapuit előttük, ne feledjék soh'se szemük elől
hivatásuk ápolásával leghatályosabb eszközt: a
szorgalmat s a munkát! *Ezzel induljanak a harcra,
mert ezen nyerhetik el boldogító jutalmukat. »Col-
non fare niente impartamo a mal fare.«*

Azért jó Berzsényink ez intelmét vessük sze-
veinkbe bucsuzóló a nagy szünidőre:

»Minden órádnak leszakaszod virágát:
A jövődönnek sivatag homályát
Bízd az Istenség vezető kezére
S élj az idővel!«

K. E.

— **Vármegyei közgyűlés.** Bács-Bodrog-
vármegye törvényhatósági bizottsága e hó 27-én
tartja rendes évnegyedes közgyűlését. A napi-
rendre kitűzött tárgysorozat körülbelül 400 pont-
ból áll.

H I R E K.

A képviselőházból.

A közegészségügyi javaslatoknak csakugyan
dr. Balogh Ernő lett az előadója. A szakfelelős
ugyan azt akarták, hogy valamely orvos — Thaly
László vagy Fodor Kálmán referálják, — de a
verbázi követ oly meggyőzően magyarázta,
hogy ő hosszabb idő óta tanulmányozza a kér-
dést, hogy végre még is őt bízták meg. És el-
 kell ismernünk, hogy Balogh ügyesen felelt meg
hivatásának. Egy kissé ugyan túllépett a célon, mi-
dön ebbe a humanisztikus dologba is egy kis
nemzeti politikát erőszakos módon akart bevinni,
de azért 3 napig tartott tárgyalás során mégis
kítűnt, hogy a topolyai párt elnöke, Rényi Jó-
zsef dr. nem hiába oktatta ki a fontos közegészsé-
gügyi kérdés mibenlétéről.

Kedden fejezték be az ingyenes népokta-
tásról szóló javaslatok tárgyalását. Ezen az ülés-
en szólt föl Vázsonyi is, hogy az állami népok-
tatás eszményét dicsőítse. De nem sokáig
tehetette, mert Justh Gyula minden ok nélkül meg-
akadályozta fejtegetéseiben. Vázsonyi ugyanis
azt az ártatlan megjegyzést tette, hogy nincs
szándékában az elnök figyelmeztetését bírálattá
tárgyává tennie. Ezen az indulatos elnök annyira
megbotránkozott, hogy a Terézváros képviselőjét
a mentelmi bizottság elé akarta utasítani. Vá-
zsonyi azonban kifogott az elnökön, s mielőtt
még beszédét befejezte volna, leült. A szólás-
szabadsággal való ilyen bánásmód még a mame-
lukserget is megdöbbentette. Gróf Teleki Árvéd,
Lovászy Márton és Rajk Aladár fanyar mosoly-
lál érezték az elnöki önkénykedést. Csupán
Ádámovich Iván örült neki, mert ő összetűzött
Vázsonyival.

E napon szólt föl gróf Apponyi, aki rö-
vid, de súlyos érvekkel teli beszédben védte az
igazát.

Szerdán megint nagy kudarc érte a kor-
mányt és pártját. Még pedig dupla kiadásban.
Először levették a napirendről Günthernek a
végrehajtási törvény módosításáról szóló javas-
latát. Egyes tudálékos urak éppen azt kifogásol-
ták benne, ami a leghasznosabb, a kisbirtokosok
védelmére irányuló rendelkezéseket. Másodszer
pedig újból katalógus olvasás volt, bizonyosságul
annak, hogy a tisztelt koalíciós honatyáknak
mennyire kifejezték a parlamentáris érzékük.

Előfizetési kérelem. Lapunk tisztelt
előfizetőit, akiknek holnap postautalványt
küldünk, tisztelettel kérjük, hogy az előfize-
tést mielőbb ujjtsák meg.

Körutazás Amerikában.

A világkiállításán.

VI.

A világ összes eddigi kiállításait felülmulta
nagyására, szépségére és rendszerességére nézve
a st.-louisi világkiállítás. Irtak is róla eleget úgy
tárcacikkokban, mint szakkönyvekben. Az állam
hivatalos kiküldöttjei is kötetekre terjedő munkák-
ban számolnak be tapasztalataikról, de a nagy-
közönség számára való kimerítő, rendszeres és
megsemm száraz ismertetést, mely elbeszélő modor-
ban tárná elénk a kiállítást, még nem kaptunk.

Hézagot pótló munka e tekintetben Vértesi
Károly könyve, mely egyrészt mindenről beszámol,
ami a kiállításon volt, még pedig egy kéjuzató
közvetlen modorban, másrészt pedig a fontosabb
részeket a nagyközönségnek szánt stílusban, de
oly szakavatottsággal tárgyalja, hogy miként azt
ezen ismertetés II. fejezetében is említettem, speci-
ális szaklapok közötték készséggel egyes cikkeket.
Ez a nagy általános műveltségre és komoly
tanulmányokra valló körülmény érthetővé teszi,
hogyan szánhatott Vértesi Károly oly nagy
teret könyvében a st.-louisi világkiállítás értékes
ismertetésének, hogy külön kötetben is bátran
kiadhatta volna művének ezen részét.

Az 1904. évi st.-louisi világkiállítás 1180 acres
területen fekdött 15 remek palota, számtalan ki-
sebb-nagyobb épület, 250 szobor és szoborcso-
portozat, ezer alakkal.

A két iparpalotában: a kézműipar és a kü-
lönféle iparnemek voltak képviselve. A magyar
iparművészeti és háziipar kiállítás 138 kitértetést
kapott. A villamosság palotájában: szenzációs ta-
lálmányok, a villamos erő felhasználásának mutat-
ványai készítették bámulatra a nézőt és dicsérték
Edisont a villamosság királyát.

„A nevelésügyi palotában“, „A nagy gép-
csarnokban“, „A közlekedési eszközök palotájá-
ban“, „A bányászat és kohászat palotájában“ cso-
dálhattak az emberiség haladását. Bennünket leg-
jobban érdekelt a magyar ásványvíz kiállítás.

„A szabad művészetek palotájában“ a technika
művészete tárult elénk. „A szépművészetek palo-
tájában“ a szecessziós festőkkel rosszul bántak el.
Hiába, a szecesszió nem művészet.

„Az ünnepélyek csarnokában“ félmillió villany-
lámpa világított, a mi esténként tízezer koronába
került. A csarnok környéke is pazar vizeséivel,
megvilágított színes szökökutaival minden eddigi
látottakat felülmul.

„A földmívelési és kertészeti palotában“ az
Egyesült államok térképe 238 ezer négyszög láb
területen virágokból volt kirakva. Az Unio álla-
mainak a kiállítási épületei érdekes és tanulságos
képet nyújtottak az Egyesült Államoknak, mert
az épületek stílusa és a kiállított tárgyak jellemez-
ték az illető államokat. Ugyanezt tapasztaltuk
„A nemzetek városában“.

Egy „körséta a világkiállítás területén“ ki-
egészíti és összefűzi azokat a képeket, melyeket
az ember és különösen az amerikai ember hala-
dásáról a speciális csarnokban láttunk.

„Ember és népsége“, „Testi kiképzés“,
„Katonaság“ című cikkeiben a kiállításnak ezen
oldalára is világot vet a szerző. „A nagyvilág
népei között“ úgy járhattunk a st.-louisi kiállítás-
on, mint a millenárius budapesti kiállításán a néprajzi
faluban, csak hogy St.-Louisban mind éltek és
pedig úgy éltek a világ összes népei, mint otthon
saját falujukban.

Egész külön részt képezett a világkiállítás
a „Pike“, a kiállítás mulatóhelye, mely páratlan
volt a maga nemében az egész világon. Concy
Islandon, New-York mulatóhelyén is tultett, de
azért nem fért el minden magának a „Pike“-nek
területén, hanem a kiállítási területen elszórva
kellett keresni sok érdekes, szórakoztató dolgot,
mint a nagykeréket, utazást az Éjszaki sarkra,
Jeruzsálem városát, a tiroi Alpokat, mely maga
250.000 négyszögláb területet foglalt el.

Sok-sok millió dollárt építettek bele a kiál-
lításba, de a sok millió látogató meg is fizette és
igy érdemes volt befektetéseket eszközölni. Az
anyagi sikernél nagyobb volt az erkölcsi, mert
St.-Louisban olyan nagyot produkált, amit alig
lehet egyhamar utánozni, vagy pláne felülmulni.
Ilyen nagy méretekkel még sehosem dolgoztak
és ezen a rengeteg khaoszon, labirintuson oly biz-
tos kézzel vezet bennünket keresztül Vértesi Ká-
roly, mintha csak ő csinálta volna a kiállítás ter-
vezését. Ilyen otthonosságot azon a kiállításon
csak egy olyan világlátót, tanult, tapasztalt em-
ber szerezhetett, mint Vértesi.

Dr. H. A.

Lapunk mai száma a csütörtöki ünnep
miatt később jelent meg.

Érdekes kocsi-körut. Dr. Széchenyi
Tamás, zsabylai járási főszolgabíró nejével és
leánykájával — mint levelezőnk írja — folyó hó
11-én négyes fogatán érdekes kocsiturára indult.
Ujvidéken, Ilokon, Vukovácon és Eszéken ke-
resztül beutazza a Szlavonia nagy részét, majd
Pécsett, Mohácson és Bezdánon át haza Zsablyára
kocsizik. Az ut hossza körülbelül 600 km. és
beutazása mintegy 2—3 hétbe kerül. Birjuk dr.
Széchenyi Tamás főszolgabíró ígéretét, hogy
ezen élvezetes ut élményeit a »Bácsmegye«
részére — ismert kitűnő tollával — megírja.

Főispáni kinevezés. Fernbach Károly fő-
ispán Vuits István zombori joghallgatót az ottani
szolgabírói hivatalhoz díjtalan közigazgatási gya-
kornokká nevezte ki.

**Az érsek a Bácsmegyei Irodalmi
Társasághoz.** Dr. Városv Gyula kalocsai érsek
az Irodalmi Társaság üdvözlésére a következő
távirati választ küldte:

Ovetovits plébános Bács.
A Bács-Bodrogmegyei Irodalmi Társaság
szives figyelmét köszönöm.

Működésükre gazdag sikert, Isten áldását
kívánom.

Vajda apát üdvözlése. Baja város tör-
vényhatósági bizottsága elhatározta, hogy Vajda
Ödön zirci apátot áldozásának 50 éves jubi-
leuma alkalmából üdvözlés a közgyűlés határo-
zatát küldöttség útján juttatja a főpap kezeihez.
A küldöttség tagjai a következők: Dr. Ambrozo-
vich Lajos főispán, dr. Hegedüs Aladár kir-
tanácsos, polgármester, Vojnich Dániel apát,
Bajay Péter, dr. Bernhart János, dr. Fehér Lőrinc,
Major Károly, dr. Nyitray János, Tüske János,
dr. Valentin Emil, Wagner Antal, dr. Werner
Adolf. A küldöttség szombaton jelent meg Zir-
cen az apát előtt. A város szeretetét Ambrozo-
vich főispán tolmácsolta Vajda előtt, aki meg-
hatottan köszönte meg a bajaiak jóleső figyelmét.

Okos beszéd. Zenta város tanácsa a hid-
építéssel kapcsolatosan 5000 koronát irányozott
elő előre nem látott kiadásokra. Dr. Ellinger Jenő
indítványára törlesbe hozta a közgyűlés, mert
Ellinger szerint a költségvetésben csak indokolt
tétel fordulhat elő, a közvagyon kezelésénél
lelküimeretesen kell eljárni. A hid felszentelése
emésztene fel az 5000 koronát, ámde pezsgős
vacsorára Zenta város nem áldozhat. Fontos
ügyeket, mint pl. az artézi kut furását pénzühiány
miatt nélkülözni kell, hogy áldozhatnának tehát
pezsgőre, ha iható vízre sem áldoznak.

Baja város adózása. Baja város leg-
utóbbi közigazgatási bizottsági ülésén jelentette a
pénzügyigazgató, hogy a múlt hóban egyenes-
adóban 38.894 korona 55 fillér, hadmentességi
adóban 172 korona 48 fillér, bélyeg és jogilleték-
ben 9123 kor. 12 fillér, tanítói nyugdíjban 470
korona és országos betegápolási pótadóban
1325 korona folyt be. Házadómentesség 2 eset-
ben engedélyeztetett.

Uj ügyvéd Szabadkán. Dr. Paukovich
Andor, néhai Paukovich Andor szabadkai ügyvéd
fia a napokban letette az ügyvédi vizsgát s iro-
dáját Szabadkán megnyitotta.

A kerényi róm. kath. olvasókör alap-
szabályait a belügyminiszter jóváhagyta.

**Az újvidéki polgári iskola igazgató-
jává** a közoktatásügyi miniszter Kardos Ignác
hatvani igazgatót nevezte ki.

Tűz Pacséron. Weisz Ignác bajmoki la-
kósnak pacséri határban levő náddal fedett szál-
lása — mint levelezőnk írja — f. hó 5-én este
9—10 óra között kigyulladt és teljesen leégett.
— Ugyanakkor Simon József bérlő lóistállója is
leégett ahol 3 db. igásló, 2 csikó, a padlason el-
helyezett gabona, ponyva, 130 db. szappan, zsi-
rosbődön, 4 mm. buzaliszt s különféle gazdasági
eszköz leégett, Weisz kára 300 korona. Simoné
1550 korona. Minden biztosítva volt.

Házasságok. Dr. Karay Pál budapesti
törvényszéki jegyző eljegyezte Dekleva Ilonka
kisasszonyt, Dekleva Béla apatini járásbíró bájos
és művelt leányát.

Frey Jenő bácsalmási járási számvevő el-
jegyezte özv. Berke Béláné urnót Bajáról.

Grünbaum Nándor zombori gabonakeres-
kedő eljegyezte Rónai Ilonka kisasszonyt, dr.
Rónai Adolf szabadkai orvos leányát.

Bartha József bajai posta- és távirótitst
eljegyezte Pataky Anna kisasszonyt Palicsról.

Velcsov Ferenc zentai kereskedő a napok-
ban tartotta esküvőjét Listyevits Katalin kisas-
szonynyal.

Katz Ignác derventi kereskedő eljegyezte
Wortman Etel kisasszonyt Sziváczról.

Tanítóválasztás Zentán. Zentán a napokban 7 tanítói állást töltöttek be. Két városit és öt tanyabelit. Városi tanítóvá, illetve tanítónóvé megválasztottak: *Ellinger* Amália, aki a leadott 46 szavazatból 36-ot kapott és *Novoszell* Andor, aki Stöckel Józseffel szemben csak 1 szótöbbséggel győzött. Tanyai tanítók lettek: *Halász* Menyhért, *Rieger* Ilona, *Latky* Ilona, *Rubala* Ignác és *Kalmár* Antal.

Óvónők kinevezése. A vallás és közoktatásügyi miniszter Égi Irma, Csility Anna és Égi Aranka apatini községi kisedóvónőket az apatini állami kisedóvodához óvónökké nevezte ki.

Halálozások. *Deák* Zsigmond ny. főszolgabíró, hácsborsódi birtokos e hó 11-én 60 éves korában Regőcén, ahol nővérénél, Kovách Béláné urnónél látogatásban volt, meghalt. Holttestét Csonoplyára szállították, ahol ezernyi közönség részvételével temették el. *Deák* Zsigmond a vármegyének fáradhatlan buzgalma, a köz javát mindig szívével viselő tisztviselője volt, aki annak a járásnak az érdekeit, melynek élén állott, minden tudásával és erejével előmozdította. Elhunyt a legszelebb körökben nagy részvételt kelt. A család a következő gyászjelentést bocsátotta ki:

Alulírottak szomorodott szívvel tudatjuk, hogy felejthetetlen jó testvérünk, illetve nagy bátyánk, sógorunk, unokatestvérünk

DEÁK ZSIGMOND

nyugalmozott főszolgabíró, a Ferencz József-rend lovagja folyó évi június hó 11-én délután fél 3 órakor, életének 60-ik évében hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után Regőcén elhunyt.

Felejthetetlen drága halottunk hült teteme folyó évi június hó 13-án délelőtt 10 órakor fog Regőcén a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és ugyanazon napon délután 6 órakor Csonoplyán a családi sírboltban örök nyugalomra helyeztetni.

Lelke üdvéért az engesztelő szentmise-áldozat folyó évi június hó 13-án d. e. 10 órakor fog Regőcén a kegyuri templomban az Urnak bemutatni.

Regőcén, 1908. évi június hó 11-én.

Legyen nyugalma csendes! Emléke áldott!

Dr. gyulai Gaal István nejevel Hauke Ilonával, horthi és rigyicai Kovách Béláné, gyulai Gaal Margit férjével, Gutwein Lajosné gyulai Gaal Irma férjével, gyulai Gaal Ferenc nejevel Ríbi Terézszel, öz. Halász Gyuláné gyulai Gaal Pirokska, técsői Móríc Kálmánné gyulai Gaal Irén férjével, Szalay Frigyes nejevel Piukovits Győzőkével, Szalai Zsigmond nejevel Piukovits Jolánnal, Szalai Szaniszló, dr. Rajchich Lászlóné Szalay Mariska férjével, öz. Szalay Dezsóné, Révay Elvira, öz. Szalay Imréné Szabácsy Mariska, dr. Matolay Zoltánné Lovász Irén férjével, Lovász Ilona, Lovász Andor, Lovász Pál unokaöcscsei és unokahugai. öz. Szalay Frigyesné Deák Katalin, Lovász Istvánné Deák Etelka férjével, testvérei. Id. gyulai Gaal István, sógora. Öz. Deák Andorné horthi és rigyicai Kovách Jozefin, sógornője. Pulchard Ilona, unokatestvére.

Schwager Jakob apatini tanító a napokban 35 éves korában meghalt. A derék tanítót nagy részvétellel temették el.

Az urszentiváni postamesteri állásra a temesvári postaigazgató *Hütter* Kálmánné nevezte ki.

Kula új plébánosa. Kulai plébánossá a földmívelési miniszternek, mint kegyurnak előterjesztésére, *Kersch* Mihály hitoktatót neveztek ki.

Elítelt rendőr. Jung Jakob volt ujszívácsi községi rendőrt a zombori kir. törvényszék lopás miatt 6 hónapi börtönbüntetésre ítélte.

Négyszeres házasság. Érdekes lakodalom volt a napokban Bácsföldváron. *Szűszer* Ferenc ottani tanítónak két leánya és két fia egyazon napon, vagyis pünkösdi hétfőjén tartották esküvőjüket.

Műkedvelői előadás Mozsoron. Pünkösdi hétfőjén sikerült műkedvelői előadást rendezett Mozsoron a magyar érzelmű ifjuság. A magyar szellemben nevelt s ma már felszűnt ifjuságnak ezuttal először volt kiváló alkalmá, hogy a világot jelentő deszkákön is hirdethesse a magyar kultúra dicső fényét és jogosultságát ezen exponált szerb nemzetiségi községben. Az előadás erkölcsi sikere táplálja bennünk a reményt és buzdít a jövőre nézve, hogy kitartással haladjunk tovább a magyarsítás — tagadhatatlan — kissé nehéz munkájában. A vidékről összesereglett diszes vendégek zajos tetszésnyilvánításai közepett játszódott le a következő műsor:

1. A modern leány. Monolog. Előadta *Fischer* Elza k. a.

2. Gedóvár asszonya. Szavaltá *Mayer* Hermina k. a.

3. A szálla, egyfelvonásos vígjáték *Mocsár* Bélától. Előadták: *Szabó* Kálmán járásbíró — *Gy. Gaál* István; Irén felesége — *Handler* Ella k. a.; *Dr. Kalmár Géza* orvos — *Vig* Emil; *Klementin* szakácsné — *Vig* Emilné urhölgy.

4. Egyveleg. Énekelte *Gy. Gaál* István.

5. Darázs Kelemen. Humoreszk, irta és felolvasta *Reiter* József.

6. A nővérek. Dialog. Előadták *Handler* Zelma és *Fischer* Frida k. a.

7. Táncegyveleget előadta *Gy. Gaál* István. A műkedvelői előadást, mely kiváló sikerrel végződött, vidám hangulatban lefolyt társasvacsora, ezt pedig kiválóan kivirradtóg lejtett tánc követte. A belépő díjakból befolyt összeg főlösege egy felállítandó magyar színpad céljára fordított.

Az újvidéki közös konyha további hat óra újra megalakult. Hogy új tagok belépését lehetővé tegye, a régi, még az első megalakulásból fenmaradt tartozásokat kifizette s így az új alakulás teljes garanciát nyújt arra a tagoknak, hogy miként február óta eddig sem, úgy ezután sem fog felmerülni semmiféle deficit. A választmány a legutóbbi ülésén a nagyszámmal jelentkező új tagok kérésére azt a határozatot hozta, hogy azok számára, akik 1 hónapon belül tagoknak jelentkeznek, a beiratási díjat (30 korona) elengedi s ennek fejében ezen tagok az alapfelserelésre jogot nem tarthatnak. Egy adag ebéd-vacsora ítékezési díj havonként 100 korona. Ebéd rendelhető külön is. Azonfelül külön hus és tészta adagok is adhatnak igen jutányos áron. *Az adag mennyisége akkora, hogy az 3 felnőttnek s egy gyermeknek nagyon bőven elegendő.*

A kulavidéki r. k. tanítóegylet e hó 11-én tartotta Hódáságon ezidei nagygyűlését. A legutóbbi gyűlésen kitűzött tantételeket *König* János szentfülöpi tanító és *Rupp* Boriska szilberekli tanítónő fejtették meg a leghelyesebben s így ők kapták meg a 30 kor. jutalmat. Ezután eme két indítványt fogadták el:

1. Mondja ki a közgyűlés, hogy egyenlő munkáért, egyenlő kedvezményben részesítse az állam a felekezeti tanítókat is mint az államiakat, miért is féláru kedvezményes vasuti jegyeket kér az összes felek. és közs. tanítók számára egy memorandumban a m. kir. kereskedelmi minisztertől.

2. Mondja ki a közgyűlés, hogy a tanítói nyugdíjörvény sok pontját sérelmesnek találja, miért is annak módosítására határozati javaslatot szerkeszt és terjeszt fel a m. kir. vallás és közokt. miniszterhez.

Az egylet elnökévé az elhunyt kulai plébános helyébe *Evetovics* János bácsi plébánost, a jeles tudóst választották meg. Délcen a Hucklé vendéglőben bankett volt, melyen számos tősz hangzott el.

Öngyilkos kasszirő. *Kmetykó* Judith, az óbecsei Vadászúrt-kávéház pénztárosnője a napokban szerelmi bánatában föbe lőtte magát. Életveszélyes állapotban szállították a kórházba.

Lipik fürdőről írja egy olvasónk, hogy a kedvező nyári időjárás és a hirneves világhírű rendkívüli gyógyhatása már most, a főszon megkezdése előtt nagyszámu fürdővendéget vonzott. A különféle nemzetiségek: magyarok, horvátok, németek, románok teljes egyetértésben élnek. A horváth politikai mozgalmak hullámai ide el nem jutnak. Más fürdők áraihoz arányitva, ugy a lakás, mint az élelem olcsó és jó.

Az újvidéki dunai közuti hid, melyért gróf *Teleky* Árvéd és *Balla* főispán nagy tevékenységet fejtenek, ugylátszik, a megvalósulás komoly stádiumába jutott. Újvidékről ugyanis ezeket jelentik:

F. hó 10-én tárgyalta az állandó hibbizottság ezeket a kérdéseket és Szántó Albert min. o. tanácsos. a hidosztály vezetőjének és dr. Zielinszki Szilárd műegyetemi tanárnak felvilágosításai alapján az összes kérdésekben megállapodásra jutott. A tárgyaláson részt vett a pétervárad katonai építési osztály vezetője, Klein Károly őrnagy, továbbá a bizottság elnökén és hivatalos tagjain kívül dr. Adamovich István, a hidügy kérdésének lelkes és buzgó munkása, Endre Antal és Szlavniits István szakértők. A hidsáncok és a pétervárad várművek felvételét és a Dunán át kapcsolatba hozását, hogy a feljárók megtervezhetők legyenek, a mérnöki hivatal fogja végezni a már elhatározott város fölmérés megfelelő kiegészítése által; a próba furásokat a partokon és a mederben szintén a mérnöki hivatal fog vezetni; az általános tervek elkészítését illetőleg a bizottság felkérte dr. Zielinszki Szilárd műegyetemi tanárt, az ország egyik legkiválóbb mérnökét, hogy arra vállalkozzék, aki kilátásba helyezte azt, hogy javaslatát írásban a bizottság elő terjeszti.

Vaddisznó idény Bezdánban. Bezdáni levelezőnk írja: A szomszéd főhercegi uradalom erdejéből a »kalangyosból« az elmúlt hetekben nap-nap után átlátogattak a vaddisznók a bezdáni földekre s az itt virágjában álló vetésekben pusztítottak. Mert a virágzó vetés, fiatal hajtás az ő kedvenc csemegéjük. A hivatlan vendégsereg aztán, ugy, a mint jött apraja nagyja, miután jólakott, visszauszott a Dunán át a kalangyosba. Egy bezdáni gazdaember, Kanizsai János a Dunára menet találkozott egy ilyen csapattal. Egy anyajóság 5-6 éktelenül sivalkodó kis vadkocákkal törtetett elő egy sűrűség mögül. Az állatok megijedtek, de megijedt az ember is és illa berek, nádak erek... a Dunáig meg sem állt. Künn a Dunán aztán újabb találkozás volt. Három erős kifejtett vaddisznó uszott ép a bezdáni partok felé. Gondolt merészet és nagyot, beugrott egy ladikba s egyenesen az egyiknek hajtott. A ladik átsiklott a vaddisznón kétszer-háromszor, de sokkal könnyebb volt, semhogy a nagy, erős állatot a víz alá szoríthatta volna. Ekkor az uszó vaddisznó mellé kormányozta Kanizsai a ladikját, lehajolt a vaddisznóhoz s a két fület megmarkolva teljes erejével a víz alá nyomta. Pár pernyi küzdelem után azután kihuzta a partra s a bicskáját a szívébe döfte.

Leszurta a vejét. Jánoshalmi levelezőnk írja: Rajcsics Mozer itteni lakos egyetlen szurással leszurta a vejét *Huczek* Józsefet. A szerencsétlen ember a saját jószívűségének áldozata. Az egész község őszinte részvéte kísérté a temetőbe. A tragédia előzményei a következők: Rajcsics, kinek első felesége meghalt, másodsor is meg-nősült és minthogy a második felesége rosszul bánt még otthon levő nagy lányával, a többször tesvérnéjéhez, *Huczek*ekhoz menekült, ahol sógora mindig pártját fogta. Legutoljára pünkösdi vasárnapján veszték össze. amikor az üldözött leány ruháit, melyek édesanyjáról maradtak reá, kis ágyneműjét összeszedve, végleg elköltözött sógorához. Rajcsics visszakövetelte az ágyneműt. De veje nem volt hajlandó kiadni, mert azt mondta, hogy a leánynak egyebe sincs és ezt édesanyja határozottan neki hagyta, ekkor az öreg fenyegetőzve eltávozott. Csütörtökön, 11-én délelőtt megköszörlte disznóvágó kését és ismét elment vejéhez. Mivel ez most sem volt hajlandó a ruhákat kiadni, az öreg előkapta a kúrszen tartott kést és azt teljes erővel beleszurta fejébe. A szerencsétlen ember egy jajszó nélkül összeesett és meghalt. A szurás az egész szívet keresztül vágta. A szerencsétlen fiatal embert özvegye, árvái és az egész község részvéte kísérté a sírba. A gyilkost letartóztatták és beszállították a szabadkai ügyészség fogházába.

Nagy szerencsétlenség Bácsban. Bácsból jelentik eme megrendítő szerencsétlenségét: A községbe vezető út mellett egy nagy mélyedés van, melyen hid vezet keresztül. A gödör hat-hét méternyi mély, s mindig tele van vízzel, melyben bőven terem a békalencse. Póts Márton nevű fiucska, kinek édes anyja egy másik aszszony társaságában a gödör mellett dolgozott, a gödörből békalencsét akart kihalászni. Játszás közben azonban megcsuszott és sikoltva bukott a vízbe. Gyermekeének sikolyára a megrémült édes anya gyermekeének megmentésére sietett. Beleugrott a vízbe, de nem birt fián segíteni, mert ő is a víz alá merült s most már tehetetlenül, majdnem önkívületben vergődött a vízben. A közelben dolgozó *Kantó* Mihályné, észrevéve a veszedelmet, társnőjének megmentésére rohant. Karját nyújtotta a szerencsétlen fulladozó anyának, aki azonban hasztalanul erőlködött a feléje nyújtott segítő kezét elérni. E közben maga *Kantó* Mihályné is megcsuszott és szintén a gödörbe zuhant. Most már hárman küzködtek a vízbefulladás veszedelme ellen, de hasztalanul, mert mind a hárman a kútmélyiségű gödörben lették halálukat. A megrendítő szerencsétlenség óriási részvételt keltett a faluban és környékén.

Bácskai karczos.

Tanítóválasztás Zentán. Zentán a napokban nem kevesebb, mint hét tautitót váiasztottak meg.

De ez mind kevés ahhoz, hogy egynémely ottani közéleti csoportot jó modorra, urí izlésre kioktassa.

Az ósziváci tejszövetkezet a napokban feloszlott.

Az ottani gazdakörnek tehát hiába volt dr. *Stricker* az elnöke, a tejszövetkezet tagjait mégse tudta egymáshoz kötni.

Az óbecsei kórház hiánya miatt kesereg az ottani közélet egyik érdemes tagja, dr. *Szászy* István.

Ugyan mire való a panasz? Hiszen Óbecse egyébből se áll, mint egy nagy, óriási kórházból, melyben a súlyos betegek száma megdöbbentő. Beteg ott a városi ügykezelés, a képviselőtestület működése, a politikai pártok helyzete, egyes dobszóval dolgozó csoportok törekvése; továbbá a kereskedelem, ipar, mezőgazdaság. Szóval kórház az egész város.

Vaddisznók Bezdánban. Bezdánban az utóbbi napokban nagy galibát okozott egy csapat vaddisznó.

De aligha okozott annyi bajt, mint amennyit bizonyos szelidebb fajtájú, de a közre veszedelmesebb disznók okoznak.

Szerkesztői üzenetek.

K. E., Kunbaja. A múlt számra későn érkezett. Csütörtökön déli órákban kaptuk meg s így nagy terjedelme miatt már nem szoríthatunk neki helyet. De azért most se veszít értékéből. Tollát ne pihentesse oly sokáig.

Dr. B. J., Mozsor. Köszönjük. Gyakoribb értesítéseit szívesen vennők.

V. K., Zombor. Az Orsz. Pázmány Egyetere vonatkozó közlemény tördelési hiba folytán került a közgazdasági rovatba.

F. K., Baja. Reklamböveket elvből nem adunk le. Sorait, a felhozott okokra való tekintettel kivételesen közöljük.

T. I., Ujvidék. Már két hét előtt intézték el. Gy. G—ly. Mert nem küldtek róla tudósítást.

W. B., Baja. Köszönjük. Egy részét felhasználjuk.

G. I., Csantavér. A legutóbbi számban már helyreigazítottuk. Az éretlen tréfa szerzőjét még nem tudtuk kipuhatolni; de azt hisszük, hogy nyomára fogunk akadni s akkor gondoskodni fogunk megfelelő megtorlásról.

M. R. J., Bezdán. Köszönet. A második értékes küldeményt a legközelebbi számban jelentetjük meg.

Drvd. Már a múlt hó közepe táján nyert végleges elintéztést.

Dr. D. Á., Bácsalmás. Minthogy a csütörtöki ünnepe miatt később jelentünk meg, mellőznünk kellett.

H. V., Kossuthfalva. A jövő számban.

Vrb—s. A feszes alj még mindig divatos. Senki se ütközhetik meg ezen. A mélyen kivágott blouzokat lehet a házban viselni, de azon kívül a jobb társaságbeli hölgyek nem veszik föl.

G. M., Zenta. Köszönjük. A fentfoglalt körülmények nem tanácsosak.

KÖZGAZDASÁG.

Alfa Separator Részvénytársaság Budapest.

Az utóbbi időben különféle hírek keringnek a magyar vállalatunk felosztását és üzemének beszüntetését illetőleg. Ezen elterjedt hírek, melyek forrását sajnálatunkra nem ismerjük, minden alapot nélkülöznek és az igazságnak meg nem felelnek.

A magyar Alfa Separator részvénytársaság Budapest Lomb-utcai telepén változatlanul fennáll és a keringő hírekkel ellentétben ott épen ez időszert *újálakítások, épületek átalakítása és nagyobbitások vannak folyamatban.*

Kérjük tisztelt üzletfeleinket és az összes érdeklődő köröket, hogy erről tudomást venni és minket eddigi megtisztelő bizalmukban továbbra is részesíteni szíveskedjenek.

Alfa Separator Részvénytársaság
Budapest, VI. Lomb-utca II. sz.

A szőlők állása a Felsőbácskában. Dzsídapuszta. Az időjárás április elejétől meglehetősen mostoha egész eddig. Április többnyire hideg és szeles volt,hevés meleggel, május pedig száraz, igen meleg és nagy szelekkel. Dacára a mostoha időjárásnak, a fák igen szépen átvirágzottak, sok gyümölcs várható; kivételt képez a kajszinbarack, ebből nem sok lesz. Sok fa elpusztult az első májusi fagytól. Szőlőink igen jól mutatnak; ha veszély nem éri, bő termés várható. A munka, ugyint az első kapálás, permetezés és kötözés többnyire befejezést nyert; nem is igen van más hátra, mint egy jó esőre volna szükségünk, különben a mezei terményünk nem lesz kielégítő. A napszám nem emelkedik, munkáskéz van elég. (H. G.)

Terméskilátások Bács megyében. A földmívelési miniszter hiteles jelentése szerint Bács megyében eme terméseredmények várhatók: *Buzában* katasztrális holdanként 5.50—6.30 mm; — *rozsan* 5.50—6.40 mm; — *árpában* 6.50—7. mm; — *zabban* 6.50—7. mm. A tengerinek az utóbbi napok esőzései sokat használtak.

A kendervetőmag termesztés előmozdítása Apatinban és környékén. A földmívelési miniszter — mint értesülünk — intézkedett, hogy Apatin vidékén s az ottani kincstári birtokokon a kendermag termesztés nagy arányokban kiterjesztessék.

A Bács megyei Gazdasági Egylet az Omgében. Az Omgé legutóbbi igazgató választmányi ülésén jelentette *Jeszenszky Pál* ügyvezető titkár, hogy a Bácsbodrogvármegyei gazdasági Egyesület folyó évi február hó 19-én tartott rendkívüli közgyűlésén elhatározta a szövetség tagjai közé való belépését s egyúttal a szövetség alapszabályainak III. részét képező Függelékét alapszabályok értelmében a szövetség végrehajtó bizottságába *Falcione Lajos, Kiss Lajos és Günther Ferenc*, a szövetségi nagygyűlésre *Latinovits Pál, Széchenyi Emil gr. és dr. Falcione Árpád* küldettek ki.

Alsókaból községétől.

641.
1908.

Árlejtési feltételek.

Alsókaból községben építendő egy új iskola és tanítói lak építési munkálatainak árlejtés útján leendő biztosítására vonatkozólag.

1. A vármegye törvényhatósági bizottsága ^{36177. számú} ^{2159. jk. 1907.} határozattal Alsókaból községben egy új iskola és egy tanítói laknak hivatalból való felépítését rendelte el, az erre vonatkozó építések biztosítása iránt folyó évi **július hó 4-én** Alsókaból község tanácstermében délelőtt 9 órakor kezdetét veendő nyilvános árlejtés tartatik.

2. Az árlejtés nyilvános és a 83000/907. szám közszállítási szabályrendelet 18. §-ában körülírt ajánlati minta szerint benyújtandó 1 koronás bélyeggel ellátott írásbeli zárt ajánlatok beadására kötelezi a vállalkozókat.

3. Az építkezési összes költség 27619 koronában van előirányozva, mely összegből: I. Föld és kőmives munkára esik 12586 korona 01 fillér; II. Kőfaragó munkára 295 korona 32 fillér; III. Ácsmunkára 3728 korona 17 fillér; IV. Vasmunkára 400 korona 41 fillér; V. Cserépfedő munkára 698 korona 80 fillér; VI. Bádogos munkára 1011 korona 49 fillér; VII. Asztalos, lakatos munkára 3620 korona 46 fillér; VIII. Kárpitos munkára 85 korona; IX. Melléképületekre 3217 korona 60 fillér; X. Különféle munkára 1975 korona 74 fillér.

4. Ezen munkák együttesen egy vállalkozónak, illetve egyetemlegesen kötelezett társvállalkozóknak, avagy munkanemek szerint elkülönítve, külön-külön vállalkozóknak fognak kiadatni; fentartván azon jog, mely szerint beérkezett ajánlatok közül, tekintet nélkül az ajánlati összegre, szabadon választassék, avagy egyáltalában az ajánlatok közül egy se fogadtassék el.

5. Az árlejtésen csak oly magyar honos iparosok és vállalkozók vehetnek részt, kik megfelelő iparhatósági engedéllyel bírnak és kötelesek az előirányzott összeg 50%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban az árlejtés megkezdése előtt a községi előjáróság kezéhez letenni.

6. Az árlejtés eredménye úgy a községre, mint a vállalkozóra nézve csak az illetékes hatóságnak jóváhagyása után válik kötelezővé.

7. Az ajánlat csak egységáruk kitüntése mellett tehető és a vállalati végösszeg az ajánlati egységáruk alapján számítva szintén kiteendő az ajánlatba.

8. Az építési munkákat az árlejtés eredményének felsőbb helyen történt jóváhagyása után azonnal megkezdendő és

amennyiben lehetséges még az év folyamán befejezendő; azonban minden esetre még a folyó évben tető alá hozandó.

9. Vállalkozóknak a kikötött vállalati összeg három egyenlő részletben fog kiutalványoztatni. Az első részlet, ha az épület tető alá kerül; a második részlet, ha az épület kifogástalanul elkészül; a harmadik részlet, ha a község kifogástalanul átveszi.

10. A netáni peres kérdések elintézésére a titeli kir. járásbiróság illetékes.

11. Egyéb feltételek részletes költségvetés és műszaki iratok a község jegyzői hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Megjegyeztetvén még, hogy a m. kir. Belügyminiszter által 83000/907. sz. a kiadott közszállítási szabályrendelet intézkedései feltétlenül kötelezők.

Jelen árlejtési feltételek az árlejtés megkezdése előtt felolvasatnak, kellő megértelmezés után az összes árlejtézők által saját kezüleg aláírandók.

Alsókaból, 1908. június hó 2-án.

Veszelnovits Milán s. k. **Spirta Demeter s. k.**
községi jegyző. bíró.

(P. H.)

2—1 (Utánnomás nem díjazatik.)

Árverési hirdetmény.

Mint közadós **Glück Mórné szül. Stein Janka** bácsalmási lakos, csödtömeggondnoka a csödválasztmányának felhatalmazása alapján közhírré teszem, hogy a csödleltár 1—39 tételszámaival felsorolt különféle butorokat, ágyneműeket, női ruhákat, fehérneműeket, konyhaedényeket és egy zongorát birói végrehajtó közbenjöttével árverés alá bocsátom. Ennek megtartására **f. évi június hó 23. napjának délelőtti fél 10 óráját** tűzöm ki a közadós lakására.

A vételár az árveréskor kezembe azonnal készpénzben lefizetendő. Minden egyes, különösen a nagyobb értékű tételnél a felajánlott vételári összeg el, vagy el nem fogadására nézve fentartom magamnak a jogot, úgy, hogy az árverés bármikor felfüggeszthető és a már árverés alá bocsátott bármely tárgyra újabb árverés rendelhető el.

A részletes leltár nálam az irodai órákban bármikor megtekinthető.

Bácsalmás, 1908. évi június hó 12-én.

Dr. Dávid Arthur,
bácsalmási ügyvéd,
csödtömeggondnok.

Erdélyi Kereskedelmi Társaság

FODOR és TÁRSAI

megbízásokat elfogadnak
jármos ökrök, tinók,
sertések, juhok, lovak és egyéb tenyész- vagy használati állatok beszerzésére és azokat felelősség mellett gyorsan és jutányosan direkt forrásból közvetítik.

Cím: ERDÉLYI KERESKEDELMI TÁRSASÁG Kolozsvár, Szentegyház-utca 2-ik szám. — Telefon 311.

10—2

Okleveles gépész

aki gőz- és turbina-malmok kezelésére és szerelésére, valamint csavargőzősökre is képesítve van,

állást keres.

Ajánlatok: „**Bezdán. 16500. Postarésztartó**“ cím alatt kéretnek. 3—3

Bácsmegeye földrajza.

Az elemi iskolai tanhatóságok, tantestületek, a tanító és könyvkereskedő urak figyelmét különösen felhívjuk az alábbi hirdetésünkre.

Felhívom a t. tanhatóságok és kartársaim figyelmét a **Bács Bodrog vármegyei elemi népiskolák III. osztálya számára, az új utasítás alapján irt**

földrajzomra,

melyet a nagym. Miniszter ur f. évi 54794. szám alatt engedélyezett. Felhívásomat azzal teszem közzé, hogy **ez az egyetlen engedélyezett földrajz**, mit t. kartársaim segédkönyvül használhatnak. Szíves jó indulatukba ajánlom sok fáradsággal és költséggel kiállított tankönyvecskémet, melylyel legelső sorban is kartársaimon, illetve tanügyünkön kívántam segíteni.

Könyvem pazar kiállítása, 24 képpel van díszítve és nyomása tiszta. Egyszóval: külsőleg is a legjobb benyomást teszi a szemlélőre.

Ára térképpel együtt 60 fillér. A megrendeléseket gyorsan és pontosan fogom eszközölni.

MEZEI MIHÁLY
községi tanító
Zenta.

Figyelem!

Aki bármilyen ingó vagy ingatlan eladni vagy bérbeadni, venni vagy bérbevenni szándékozik, valamint

pénzkölcsönt

felvenni és adósságokat konvertálni, továbbá magán egyénekről vagy cégekről és vállalatokról

hiteltudósítást (információt)

beszerezni, továbbá **tűz-, jég-, élet- és baleset biztosításokat**

kötni,

hirdetéseket

hírlapok, folyóiratok és naptárakba feladni, **cimeket**

iratni,

fuarleveleket

díjtöbblet vagy késedelmi kártérítés megakadályozása végett felülvizsgáltatni kíván és végül

pénzbeszedéseket (inkasszót)

behajtani, az forduljon kizárólag:

az Általános Forgalmi és Hiteltudósító Iroda

örvényszéki bejegyzett céghez

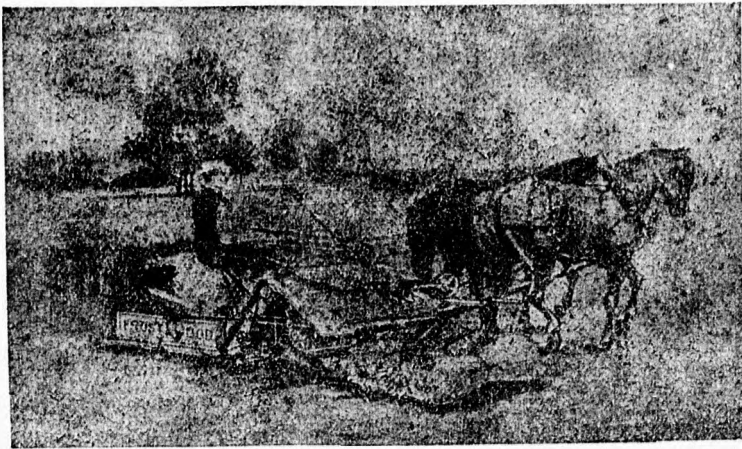
VII. kör., Battyhány-utca, a gőzfürdővel szemben.

(Tulajdonos: **Malusev Sándor.**)

ahol mindennemű megrendelés és megbízás a legbiztosabban és legszigorubb titoktartás mellett eszközöltetik.

Schmidt Márton Fiai gépgyáros-cég Baja.

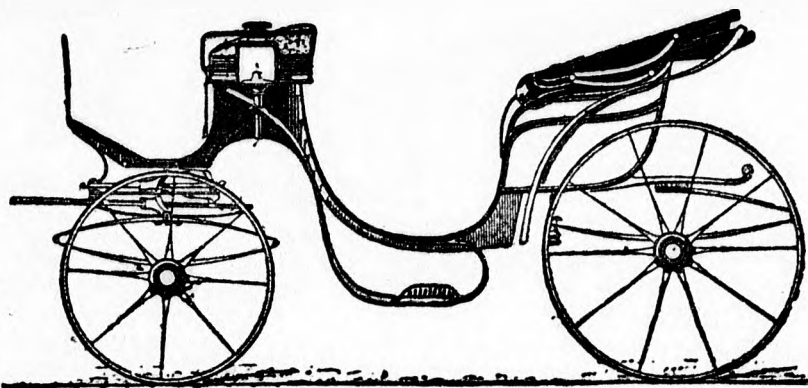
Ajánlanak a Délvidéki közgazdasági bank képviselőjében világhírű canadai **Frost Wood kéveköttő, arató és marokrakó gépeket** teljes szavatosság, olcsó ár és kedvező fizetési feltételek mellett.

Továbbá saját gyártmányu kézfogással állítható **kapáló gépeket, borsajtókat, szőlőzuzókat** elismert szerkezet- és kivitelben.

Nagy raktár **cséplőgép, lokomobil és egyéb alkatrészekben.**

6-4

Gazdasági gépek szakszerű javítása jutányosan és gyorsan végeztetnek.

BIHARI J. kocsigyártó Szabadkán.

Tisztelettel van szerencsém a t. címet értesíteni, hogy **SZABADKÁN** VIII., kör., 54. szám alatt, közvetlen a vasút állomás mellett, a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

kocsigyártó és lópatkoló műhelyt

nyitottam. Vagyok bátor a t. c. közönség becses figyelmét felhívni, hogy ezelőtt Budapesten mint Bihari J. és testvére kocsigyártó cég társtulajdonosa 17 éven át önállóan működtem és készítményeink az 1896. évi **országi kiállításon** ki lettek tüntetve.

Az 1885. évben a Budapesti **patkolási** tanfolyamot sikerrel végeztem. Továbbá **gummi kerekeimet.** Állatorvosi főiskolában a **patkolási** különösen ajánlom saját gyártmányu **gummi kerekeimet.** Mindezek előrebocsájtása azon reményre jogosít, hogy e téren ugy a szakértelem, mint

külsinra, a legmagasabb igényeknek megfelelni képes vagyok.

Régi kocsikat ujakra **hecserélek.** = Átalakításokat **jutányosan készítek.** = **Képes árjegyzék ingyen.**

Kezelés előtt.

Kiefer János

fogtechnikus Apatin.

Készít: műfogakat kautschukban, úgy mint aranyban. = Speciálitás: **Hidmunka aranykoronákra erősítve.**

Kezelés után.

Ujsóvén eladó

remekül berendezett

motoros hengermalom.

Ajánlatok „**Motormalom**” címen **Ujsóvéra** küldendők.

Ügynökök **dijaztatnak.** 10-4

Boroshordók,

néhányszor használva, minden nagyságban kaphatók, 3-4 krajcárjával literenkint **Schmiedt János** hordókereskedőnél, **Bácsfeketehegyen.** Állandóan nagy raktár. — Ugyanitt egy billiárdasztal is eladó. 20-6

„A zsidó”

Mindenki, aki a zsidó vallásnak erkölcsi jelentősége iránt érdeklődik, vegye meg

dr. Flesch Ármin

mohácsi főrabbinak, „**A ZSIDÓ**” című könyvét, melyet a „**Bácsmegeye**” is ismeretett, s mely népszerű munkáról a legkiválóbb szakkörök a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak.

Kapható a szerzőnél és minden könyvkereskedésben.

Ára 5 korona.

„BÁCSMEGYE“

Lapvezér:

Latinovits Pál,

Bács-Bodrogvármegye ny. főispánja.

Felelős szerkesztő:

Pető Lajos.

A „BÁCSMEGYE“

a 750.000 lelket számláló Bács-Bodrog megyének legelterjedtebb lapja. Előfizetői a megyei előkelő társadalom vezetőtagjainak sorából kerülnek ki s így

hirdetések közlésére a legalkalmasabb sajtóorgánum.

A hirdetni kívánóknak készséggel mutatjuk meg előfizetőink hitelesített névjegyzékét.

Hirdetéseket csakis szolid, megbízható cégektől fogadunk el.

A „BÁCSMEGYE“

pártoktól és egyénektől teljesen független ujság s így hatalmi irányítástól, káros befolyástól menten, bátran és elszántan küzd mindama megyei közjavakért, melyek a nép politikai, társadalmi és gazdasági érdekeinek előmozdítását célozzák.

A „BÁCSMEGYE“

vezércikkeit, irodalmi és egyéb közleményeit a lapvezéren és szerkesztőn kívül a megye legjobb tollu, kipróbált írói szolgáltatják.

A „BÁCSMEGYE“

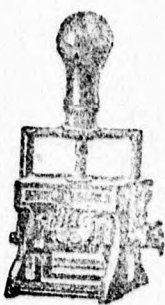
nek, a megye minden községében állandó, rendes tudósítója van s így minden eseményről hí, megbízható és kimerítő tudósítást közöl.

Mutatványszámot mindenkinek 4 héti ingyen küldünk.

A „BÁCSMEGYE“

szerkesztősége és kiadóhivatala **BUDAPEST, Teréz-körut 2. sz. alatt van.**

Hivatalos

bélyegzőket, pecsétnyomókat, keletbélyegzőt, számozógépeket és minden e szakba vágó munkát a legjutányosabban készít az

Első magyar ruggyanta bélyegzőgyár és intézet:

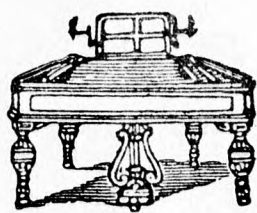
Geduldiger Hugó

vésnök

BUDAPEST,
VI. kerület, Váci-körut 17.

A Bácsmegyei Gazdaszövetség szállítója.

Árjegyzék kívánatra ingyen.

HANGSZEREK.

Kudlik Ádám hangszerkészítő Szabadkán. (Alapított 1899.) Ajánlja saját gyártmányu jó, erős hangu cimbalmaid, hegedűk, harmonikák, jó szabadkai tamburák stb. jutányos áráért.

Tisztelettel

Kudlik Ádám.

Magyarország legnagyobb és legelterjedtebb szőlészeti szaklapja a

Borászati Lapok

mely újévtől kezdve 40-ik évfolyamban hetenként jelenik meg igen bő és változatos tartalommal.

Ezen szaklap, mely nemcsak a magyar szőlészeti és borászati viszonyokat ismerteti, hanem legelőkelőbb figyelemmel kíséri a külföldi tapasztalatokat, újdonságokat, a francia, a német, olasz, osztrák stb. borászati irodalmat, minden kétséget kizárólag a legsokoldalubb és legtartalmasabb szőlészeti ujság, mely minden más külföldi vagy hazai szaklap olvasását egész fölöslegessé tesz.

„Borászati Lapok“

„Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületé“nek hivatalos közlönye.

A Borászati Lapoknak a közgazdaság és a gyakorlati szőlőművelésnek és borászatnak szentelt rovatai igen kimerítőek, de különös súlyt helyez a tudósításokra is, amiben több mint száz tudósító dolgozik a lap szerkesztőségében.

Minden előfizető évenként legalább egy nagy színes műmellékletet kap, valamely magyar szőlőfaj hű képét, a mellett ingyen állapítja meg a szerkesztőség a beküldött tőkerészekből vagy állatokból a fellépett szőlőbetegséget vagy rovat és az ellenük való védekezést és kimerítő választ ad minden hozzáintézett szakkérdésre.

Laptulajdonos:

Felelős szerkesztő:

Baross Károly örököse.

Dr. Drucker Jenő.

A lap előfizetési ára:

1 évre 12 kor. 1/2 évre 6 kor. 1/4 évre 3 kor.

Mutatványszámot három héten át szívesen küld a **BORÁSZATI LAPOK** kiadóhivatala (Budapest, IX., ker., Üllői-ut 25. sz.)

|| Angol nyakkendők! :: Összes cikkeink ocaffió árákon! :: Pécsi keztyűk! ||

Dillanyos csillárok, disznúfárak.

Férfiingek, nyakkendők, napernyők, csipkék, szallagok rendkívüli olcsó árákon!

Egyben tudomására hozzuk a n. é. közönségnek miszerint

férfi kalapokat

is, nagy választékban, rendkívül olcsó árákon raktáron tartunk.

Goldfahn Sándor és fia

Zombor, Kossuth Lajos-utca, a különlegességi tőzsde mellett.
10-6

Csipkék, szallagok, kötőpamutok.

|| Porcellán edény beszerzési áron alul kiárusítottak! ||

Márton István

első alföldi tekeasztal-gyártó ipartelep

SZEGED,

Boldogasszony-sugárut 58. szám.

Legújabb szerkezetű fordítható tekeasztalok jótállás és kedvező fizetési feltételek mellett. Régi tekeasztalok becserélése méltányos áron. Teljes kávéházi berendezések, tekeasztalok átvonása és javítása. Raktáron tart **dákókat** és mindenféle kávéházi felszereléseket.

Rajzok és költségvetések ingyen.

»Bácsmegye« válati nyomdájából (Számmer Imre-féle nyomda).